

OBSAH

AUTOROVA PŘEDMLUVA	13
AUTOBIOGRAFICKÁ POZNÁMKA	15
1. kapitola Z URGY DO KUMBUMU	17
Odjezd z Urgy. Jízda na velbloudu. Klášter Sin-e čojir. Přes Gobi. Klášter Töküm-ün süm-e. Pověst o šestém dalajlamovi. Těžba soli v Džirataji. Wang-jie-fu alias Alsij-a jamun či Jamun chota: město a jeho poloha; obchod; rozmařilý život alašanských knížat; zaměstnání, obyčeje a morálka zdejších obyvatel. Dva dny v Čaghan chosighunu. Spolcestující. Obó v poušti Tngri elesů. Hraniční kámen mezi Alašanem a Činou. Stopy po muslimském povstání. Město Pching-fan-sien. Řeka Ta-tchung-che. Čínský Nový rok. Průsmyk Tngri dabagh-a. Klášter Marzanglha. Čínská celnice. Přichod do Kumbumu.	
2. kapitola KUMBUM A LABRANG	30
Legenda o založení Kumbumu. Poloha kláštera. Suburgan se santalovým stromem. Ostatní chrámy a budovy. Chrám Nächung-čhökjonga. Dacchangy: bohoslovecký; lékařský; mystický; tantrický. Mniši. Správa kláštera: khäpo; cchogchen gekjö neboli žalongo; tři lao-jie. Domy převělenců. Čínská osada. Obchod. Svátek čongä čhöpa. Příprava na cestu do Labrangu. Pověst o smrti Čingischána. Salaři. Podél Žluté feky. Příchod do Labrangu. Založení kláštera a jeho poloha. Pozlacená socha Maitréji a ostatní kultovní objekty. Pět dacchangů. Strohá disciplína. Vybavení mnišských cel. Denní pořádek. Správa kláštera. Převěleni Džamjang-žäpy. Ostatní převělenci. Počet mnichů a jejich rozdělení do komunit. Klášterní hřbitov. Obřad přivolávání Nächung-čhökjonga. Návrat do Kumbumu. Přípravy na cestu do Lhasy.	
3. kapitola Z KUMBUMU DO LHASY	47
Tangutský náčelník gansa lama Rabdan. Shromaždiště na řece Raku. Svěcení zbraní. Volba vůdce karavany: jeho povinnosti. Cesta podél jižního břehu jezera Kökenür. Jezero Dabusun naghur a těžba soli. Klášter Dulaghan kejid. Rozvaliny Čoghtu chanova města. Mezci. Cchädam. Vzpomínky místních obyvatel na N. M. Prževalského. Dvě hlavní cesty z Cchädamu do Tibetu. Legenda o průsmyku Burchan budaj. Džegün-ü bajising. Místní lamové. Džegün džasagh. Opuštěná pevnůstka Nomughan chota. Cesta přes Cchädam. Zastávka v Chojitu taulaj. U místních Mongolů na Najidži-jin goolu. Horské sedlo Kóke toghunu. V údolí Dumda Najidži. Průsmyk Najidži: vstup na severotibetskou náhorní plošinu. Antilopy orongo. Horské sedlo Dung burij-e. Přes řeku Nabčitu ulaghan móren. Přes řeku Mörés-un gool. Tři „chabčagaje“. Průsmyk Dangla. Setkání s tibetskou pohraniční hlídkou. Zdržení v Nagchu-cchongfe. Návštěva u nagčhuského khänpa. Klášter Nagchu gónpa. Vysoká voda na řece Nagchu. Osm suburganů při průsmyku Čogla. Přechod přes řeku Phumdočhu. Řetězový most. Přes průsmyk Čagla do údolí Phānjul. Průsmyk Gola, odkud lze již spatřit Lhasu. Příchod do Lhasy. Prodej koní a mezků. Stručná rekapitulace trasy z Kumbumu do Lhasy.	
4. kapitola LHASA	77
1. <i>Město</i> . Založení města. Jeho poloha na řece Účhu. Kamenná hráz a odvodňovací kanály. Domy a jejich vnitřní vybavení. 2. <i>Chrám Velkého Buddhy neboři Džovo Rinpočhe</i> . Plán a popis chrámu: velký modlící válec; sochy „čtyř velkých králů“. Obraz Gušri chana a spojená s ním legenda. Velká socha buddhy Maitréji. Způsob nábožného obcházení kolem soch. Socha Avalókítěvary. Hliněná socha Congkhapy. Socha Buddhy Šákjamuniho, její umístění a popis. Socha krále Songcān Gampa a jeho dvou žen. Obraz bódhisattvy Mañdžušriho. Obraz básníka Milarapy. Dřevěný sloup splňující lidem jejich přání. Socha bohyně	

Paldän Lhamo. Socha bohyně Táry. Modlící válečky. Chrámové nádvoří Šingra. Ostřatinní budovy v okolí chrámu. Doring. 3. *Chrám Malého Buddhy neboli Džowo Ramočhe*. P Plán a popis chrámu. Socha Buddhy v podobě osmiletého jinocha. 4. *Způsoby uctívání se soch*. Přikládání čela. Klanění. Přinášení lampiček a zlatého prášku. „Sto obětin“ a „tisíc obětičtin“. Padání na zem. 5. *Dalajlamovský palác Potála a jiné paměti hodnosti Lhasy*. Legenda o stavbavě Potály. Umístění a popis paláce. Vnitřní uspořádání. Hrobky dalajlamů. Bílý palác. Hlavní věžnice a mincovna. Kamenné desky s nápisu. Doring. Bar-čhörtén. Okružní cesta Linghkor. Sochy božstev ve skále. Dračí chrám. Tāngjaling. Žideling. Cchomönlung. Meruling. Künündeling. Chrám Gjambumgang. Lékařská fakulta na kopci Čagpori. Rezidence světských velelmožů. Sidlo mandžuského ambara. Thomzikhang. Gandan khangsar. Veřejné pohostinství. Tyrkysový most. Sady a zahrady za městem. Dalajlamův letní palác Norbulingka. Příbytky lhaské chudiny.

5. kapitola OBYVATELSTVO LHASY 109

1. *Etnické složení*. Tibetané. Číňané. Kašmiřané. Nepálci. Mongolové. 2. *Sociální vrstvy*. Dědičná šlechta. Duchovenstvo. 3. *Vybavení příbytků*. Ložnice. Kuchyně: kamna. I Ku-chynské nádobí. 4. *Odváni a ozdoby*. Účes. Ozdoby hlavy. Pokrývka hlavy. Oblécení menužů. Oblécení, úprava vlasů a ozdoby žen. 5. *Trh a obchod*. Krámy s tuzemským i cizozemským zbožím. Pouliční obchod. Zboží. Potraviny. Míry a váhy. Peníze. Ražení mincí. Hodrđnotna tamky. Druhy mincí. Smlouvání. 6. *Zaměstnání*. Zemědělství. Pastevectví. Dopravra. 7. *Obecné poznámky*. Mniši a mnišky. Samostatnost tibetských žen. Bida prostého lidu. Žebráci. Hrobaři. Mnohomužství a mnohoženství. Všeobecná nečistotnost. 8. *Náboženské ekty*. Bönismus. Buddhistické sekty.

6. kapitola ŽIVOT VE LHASE 130

Procesí větce Karmaša okolo chrámu Velkého Buddhy. Divadelní představení pouličních herců. Adorace mandžuského ambara u sochy Džovo. Obřad pálení zorů a převracení kcotole. Přijetí u dalajlamy. Tibetský Nový rok. Příjezd duchovenstva okolních klášterů k oslavám Velkého mõnlamu. Večeřní procesí okolo Džókhangu. Proslov dvou žabdegmů na veřejném prostranství. Vysvěcování studní. Spouštění se tří akrobátů z vrcholu Potály. Rozsazeni mnichů v nádvořích chrámu Džókhang. Předčítání z knihy pravidel Velkého mõnlamu. Žalingův proslov. Původ Velkého mõnlamu. Rozdávání čaje. Ubytování mnichů přítomných na slavnosti. Procesí se sochou buddhy Maitréji. Slavnost „obětování o patnáctém dřínu“. Výstavka obětních figurek z másla. Autor podaruje duchovenstvo Velkého mõnlamu čajem. Příjezd Agvan Doržieva a Ovše Norzunova. Obřad pálení dugčupy. Ostřelování hory z děla. Lidové hry v poslední den Velkého mõnlamu. Denní rozvrh účastníků mõnlamu: ranní čaj a polévka; shromáždění na náměstí Sungchöra k disputacím; polední čaj; odpolední čtení modliteb; večerní čaj. Rozdávání peněz a některé praktiky okolo toho. Příjezd tibetských vojáků z okolních vesnic do Lhasy. Jejich výzbroj. Jízdní přehlídky. Cvičná střelba z pípušek a luků. Malý mõnlam. Obřad vyhánění lugöna. Náboženské procesí sertheng. Konec mõõnlamu. Vypravěči náboženských legend. Odsouzenec v kládě. Přivolávání čhökjonga z Gaddongu pro skupinu burjatských mnichů. Přivolávání téhož čhökjonga pro duchovenstvo dacchahangu Gomang. Návštěva kláštera Kjormolung. Setkání s tamním mongolským lamou. Popis pa-měti hodnosti Kjormolunga. Návrat do Lhasy. Obřad k poctě patronky Lhasy. Návštěva u věštyně Damčän Dordže Dagdän. Přivolávání čhökjonga do věštyně. Lidová slavnost ve Lhase. Dalajlama udílí v Norbulingce svěcení k předčítání vybraných náboženských textů.

7. kapitola SPRÁVA TIBETU 171

Údělný systém ve starých dobách. Chán Kublaj a jeho tibetský rádce. Gušri chan. I Poddanství Čínské říše. Nepokoje v Tibetu. Rada čtyř ministrů. Občanská válka v zemi. Phdiolha-ná spolupracuje s Mandžuy. Zavraždění dvou mandžuských ambanů. Správa země po roce 1751. Postavení dalajlamy a regenta. Zasedání ministerské rady. Státní pokladna. Velká rada depažungu. Místní správa. Soudnictví a tresty. Trest smrti. Způsoby mučení. Soudní úpravomoc ambanů a jejich vliv na výběr převlénců. Osoby, které obdržely od Mandžuů dědičné tituly.

8. kapitola DALAJLAMOVÉ	180
Systém reinkarnaci. První dalajlama Gendündub. Druhý dalajlama Gendün Gjamccho. Třetí dalajlama Sönam Gjamccho. Jeho cesty do Mongolska v letech 1578 a 1584. Čtvrtý dalajlama Jöntän Gjamccho. Pátý dalajlama Ngawang Lozang Gjamccho. Povolání Gušri chana do Tibetu. Návštěva cisáře v Pekingu. Administrátor Sanggiä Gjamccho. Šestý dalajlama Cchangiang Gjamccho. Lžidalajlama Ngawang Ješe Gjamccho. Lhabzang chan. Džúngarský vpád. Sedmý dalajlama Lozang Kalzang Gjamccho. Osmý dalajlama Džampal Gjamccho. Devátý dalajlama Lungtog Gjamccho. Desátý dalajlama Cchulthim Gjamccho. Jedenáctý dalajlama Khädub Gjamccho. Dvanáctý dalajlama Thinlä Gjamccho. Třináctý dalajlama Thubtän Gjamccho. Vnější znaky dalajlamova důstojenství.	
9. kapitola EPIZODA ZE ŽIVOTA TŘINÁCTÉHO DALAJLAMY	195
Regent Demo-chutuchta pod vlivem svého bratra Norbu Ccheringa. Obviněn z úkladu o život dalajlamy. Jeho výslech a přiznání. Výslech Norbu Ccheringa. Uvěznění obou bratrů a konfiskace jejich majetku. Dalajlamova cesta po jižních oblastech provincie Ú. Regentova smrt.	
10. kapitola ORGANIZACE A SPRÁVA HLAVNÍCH KLÁŠTERŮ V OKOLÍ LHASY	198
Kláštery „Sang-Kjor-Ga sum“ a „Sen-Dä-Ga sum“. Vznik mnišské obce. Volba místa pro založení kláštera; postavení mnišských příbytků; zbudování společného cchogchen dukhangu. Představený kláštera a jeho nástupci. Klášterní komunita. Gekjö alias cchogchen žalngo. Cchogchen depa. Dacchang a jeho hodnostáři. Khamchähny a micchangy. Povinnost zařadit se do některého z velkých klášterů a jejich dacchangů. Celoklášterní rada. Materiální zabezpečení komunity. Denní chod kláštera: ranní modlitba. Kajicné modlitby. Trestání provinilců proti klášterní disciplině. Rozvrh výuky v dacchangu. Studium bohosloví formou disputace. Pět knih ke studiu lamaistické teologie. Rozvržení látky do třináctiletého kursu. Učené hodnosti. Mnišský oděv. Bydlení a soukromý život mnichů. Mniši převléčenci. Dabdobové. Způsob pohřívání mnichů. 1. <i>Dacchangy tantriků</i> . Vznik tantrických škol Gjü-mä a Gjü-tö. Jejich vedení. Dvě kategorie tantrických mnichů. Putovní charakter tantrických dacchangů. Povinnosti mnichů tantričků. Strohá disciplína jejich řehole.	
11. kapitola GANDÄN	215
1. <i>Cesta do Gandänu</i> . Klášter Jerpa, jeho poloha. Mani khang. Socha bohyne Táry a buddhy Maitréji. Jeskyně poustevníků. Kamenná deska k rozřezávání mrtvol. Suburgan lamy Namkha Gjalchähny. 2. <i>Klášter Gandän</i> . Založení a poloha kláštera. Serding čhenmo s ostatky Congkhapy. Suburgany Congkhapových nástupců. Sochy uctívaných čhökjongů. Cchogchen dukhang. Özerphug. Bohoslovecké fakulty Sarce a Changce. Kultovní předměty nacházející se na okružní cestě okolo kláštera. První Congkhapův nástupce. Congkhapovská pečeť. Vnější atributy gandánských opatů. Tvrz Dechen-dzong. Zpáteční cesta do Lhasy po lodi.	
12. kapitola DÄPUNG	223
1. <i>Cesta ze Lhasy do Däpungu</i> . Terén za Bar-čhörtenem. Obó. 2. <i>Klášter Däpung</i> . Zakladatel kláštera. Poloha kláštera. Socha Maitréji a Jamántaky. Zázračný reliéf bódhisattvy Maňdušriho. Hrobky tří dalajlamů. Cchogchen dukhang a dalajlamův palác Ganda phodang. Bohoslovecké dacchangy Gomang, Losalling a Dejang. Mystický dacchang Ngagpa. Počty mnichů v Däpungu. Kult čhökjongů. Nähchung-čhökjong, jeho chrám. Věštění. Čhökjongové Damma a Gadong. Věštěc Dampa žalngo a věštyně Damčán Dordže Dagdän. Věštci volení a dědiční, jejich vliv na záležitosti lidí i země. 3. <i>Z klášterního života v Däpungu</i> . Autor hostem v chalchském micchangu. Autor hostí chalchské mnichy čajem a kaší. Pálení dugčupy v dacchangu Ngagpa. Střídání žalngů. Divadelní představení při příležitosti střídání žalngů. Nácvík na odjezd administrátorů Velkého mönlamu. Účast na pohostění vystrojeném burjatským lamou u příležitosti získání titulu kabču.	
13. kapitola SERA	240
1. <i>Cesta z Däpungu do Sery</i> . Poustevná Dagri rithö. Ještěrky a štífi. 2. <i>Klášter Sera</i> . Zakladatel kláštera. Poloha kláštera. Socha Avalókítěvary a legenda s ní spojená. Bohoslovecké	

dacchangy Mäpa a Čhepa. Mystický dacchang Ngagpa. Počty mnichů v klášteře Sera. Poustevny: Phabongkha s kamenem k rozřezávání mrtvol; Sera-čħöding; Dubkhang rithö; Phurbučog. Tradiční pohoštění chalchské komunity. Rituální phurbu a jeho uctívání. 3. Ze Sery do Lhasy. Dažithang – kasárna čínské posádky. Cestování v období dešťů.

14. kapitola TAŠILHŪNPO 249

1. Cesta ze Lhasy do Tašilhūnpa. Rozvaliny tvrze Dongkar. Údolí Tölung. Nethang. Řeka Ěchu. Reka Cangpo, přeprava přes ni. Průsmyk Kangpala. Jezero Jamdogccho. Tvrz Palde-dzong. Podél řeky Rongčhu. Minerální zřídelna ve vesnici Čhucchánka. Klášter Čhamčhen. Cesta podél řeky Cangpo. 2. Klášter Tašilhūnpo. Zakladatel kláštera. Poloha kláštera. Hrobky pěti pančhenlamů. Palác Kadam phodang. Cchogčhen dukhang se sochou Buddhy Šákjamuniho. Göku thang sa. Bohoslovecké dacchangy Šarce, Kjilhang a Thösamling. Mystický dacchang Ngagpa. Počty mnichů v Tašilhūnpu. Správa kláštera. Výuka bohosloví, její zvláštnosti. 3. Město Žikace. Pevnost Žika-dzong. Žikacké „dolní město“. Tržiště. Místní výrobky: kovové čajové podšálky, kopí. Žebráci. 4. Pančhenlamovy venkovské paláce. Kun-khjabling. Dečhen phodang. 5. Pančhenlamové. První pančhenlama Lozang Čhökji Gjalchän. Druhý pančhenlama Lozang Ješe. Třetí pančhenlama Lozang Paldai Ješe: jeho spis o Šambhale; cesta do Pekingu. Čtvrtý pančhenlama Lozang Tänpä Nima. Pátý pančhenlama Tänpä Wangčhug. Šestý pančhenlama Geleg Namgjal. 6. Přijetí u pančhenlamy. Audience u šestého pančhenlamy.

15. kapitola Z TAŠILHŪNPA DO LHASY 263

Kláštery Sakja a Narthang. Podél řeky Ņangčhu do Gjance. Město Gjance a klášter Palkhor-čhöde. Suburgan Gomang. Výroba koberců. Obchod s Indii. Obyvatelé provincie Cang. Ozdobná úprava hlavy cangských a khamských žen. Cesta do Lhasy přes průsmyk Kharula a podél jezera Jamdogccho. Starý řetězový most přes Cangpoču.

16. kapitola VYJÍZDKA DO CETHANGU A SAMJÄ 269

V kožené lodi po Ěchu a Cangpoču do Cethangu. Tvrz Gongkar-dzong. Město Cethang a jeho klášter. Cethanské sukno therma. Pěšky do Samjä. Klášter Samjä, jeho založení a poloha. Čtyřpatrový cchogčhen dukhang. Dukhang čhökjonga Dzemo. Zpáteční cesta přes průsmyk Gókarla do Dečhen-dzungu. V kožené lodi po řece Ěchu do Lhasy.

17. kapitola DOMŮ 276

Cestovní deník ze Lhasy do Kjachty (10. září 1901 – 2. května 1902). Tiskárny a knihtisk v Tibetu. Nákup knih. Přípravy na zpáteční cestu. Nezdarihlý nájem koní. Výstup na průsmyk Gola. Loučení s Lhasou. Nepohodlné cestování s jaky. Přes průsmyk Čagla. Po řetězovém mostě přes řeku Phumdočhu. Průsmyk Laňi. Zastávka u Mongolů z Damu na polovině cesty do Nagčhu-chongry. Na jachech. Potíže s dýcháním. Sekáči trávy. Přes průsmyk Čogla a dál Šangšungskou rovinou. Přes řeku Nagčhu do Nagčhu-chongry. Koně na další cestu, které autor již zaplatil, pronajali Tajdžinarové jiným. Nákup jaků. Opakování krádeže koní. Vyjednávání s tibetskou pohraniční stráží. Setkání se skupinou neznámých jezdců. Zdolání průsmyku Dangla. Liduprázdnou pustinou. Nedostatek jídla. Nezdarihlý lov na divoké jaky a antilopy orongo. Skoleni starého jaka ze stáda. Lov na kulany. Postřelený kulan uprchne. Neúspěšný výstrel na divokého jaka. Konečně skolen jeden jak. Zvyk „častovat“ pušku krví zastřeleného zvířete. Únava a vyčerpání v karavaně. Rozdělení karavany na dvě části pro přechod piščitým, bezvodým terénem. Průsmyk Narin džuuch-a. Jak je zvíře svéhlavé. Rozhovory s Tajdžinary. Návštěva jejich náčelníka. Přesun do sídla džegün džasagh. Lamovo očkování proti neštovicím. Kníže a jeho rodina. Starý kníže učí svého syna střílet z pušky. Potíže s Tanguty. Kníže projevuje zájem o fotografování. Lov na kulany. Odjezd z Džegün-ü bajisingu do Kumbumu. Mongolský Nový rok. Gandžuur čilagh. Setkání s Dabží. Začíná kraj s usedlým čínským obyvatelstvem. Činšti obchodníci v Tongkhoru. Výměnný obchod. Příchod do Kumbumu. Neúspěšný pokus o podání stížnosti na Tajdžinaru u siningškého ambana zavítavšího do Kumbumu. Cesta do Urgy přes Jamun chota. Místní podnikavec a podvodník Sangdží-j rangdžamba. Kláštery Eki-jin džagh a Sang-un dalaj. Příchod do Urgy. Návrat do Kjachty.

ČASOVÝ ROZVRH CYBIKOVOVY TIBETSKÉ CESTY S VYZNAČENÍM HLAVNÍCH MÍST POBYTU	308
POZNÁMKY	311
DOSLOV PŘEKLADATELE	329
BIBLIOGRAFIE	338
ILUSTRAČNÍ DOPROVOĐ	341
POZNÁMKY K PŘEPISU A VÝSLOVNOSTI CIZÍCH SLOV	343
GLOSÁŘ	345

MAPKY A PLÁNKY V TEXTU:

Z Urgy do Kumbumu (Exkurze do Labrangu)	25
Z Kumbumu do Lhasy	61
Plánek chrámu Džowo Rinpoče	81
Plánek chrámu Ramočhe	94
Plán Lhasy	105
Lhasa a okoli	225
Exkurze do Tašilhünpa a Cethangu	271
Celkový průběh Cybikovovy cesty	309